

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Anna Sokolská

TRETIACKY SLOVENČINÁRIK

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Anna Sokolská

Kontakt na autora UZ: ZŠ Ivana Krasku 342/1, 075 01
Trebišov, sokolska.a@azet.sk

Názov: **Tretiacky slovenčinárík**

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Martin Gore

ISBN 978-80-565-0394-2

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

OKTÓBER

PL č. 1

ÚČES DIKOBRAZA DEMETERA

Keď niekedy stretnete veľkú strapatú rozježenú gul'u, tak to je dikobraz Demeter. Keď sa prist'ahoval do lesa, smiali sa mu všetky zvieratá.

„Chichichi! Demeter stratil hrebeň!“ chytala sa za brucho myška Daška. Ale myške sa to smeje, keď má chlípky na kožušku kratučké a pekne jej priliehajú!

„Chachacha! Vyzerá ako kopa raždia!“ vysmieval sa škorec s dôkladne uhladenými pierkami. Darmo si Demeter prihládzal rozježené ostne, nič nepomáhalo.

„Prečo sa mi vysmievajú?“ pýtal sa kamaráta Dalibora. „Takto predsa vyzerajú všetky dikobrazy!“ „Možno sa smejú preto, že si trošku veľmi strapatý. Keď som ja už trošku strapatý, mama ma vezme k holičovi, a ten ma ostrihá na ježka. Nechcel by si byť aj ty ostrihaný na ježka? Čo ty na to?“ „Na ježka? Čo som ja nejaký ježko?“ bránil sa Demeter. „Ja som poriadny dikobraz a budem nosiť účes ako dikobraz!!! Smejte sa mi koľko chcete!“

Potom sa nafúkol ako naježená gul'a a urazene sa odkotúl'al. Myška so škorcom sa zahanbili. Poriadny dikobraz naozaj musí vyzerat' ako dikobraz, a nie ako ježko! Ako by to vyzeralo?

Porozmýšľajte:

Vysvetli slová vysmievať sa, uraziť sa

Akú chybu urobili myška a škorec?

Máme právo deliť druhých na pekných a škaredých, alebo dobrých a zlých? Prečo nie?

Ako by vyzeral svet, keby ho všetci vnímali rovnako, alebo by sme boli všetci rovnakí?

PL č. 2

1. Obrázok nahrad' slovom a vety prečítaj:

Jana má _____ .

Po ceste ide _____ .

Peter číta _____ .

Brat dostal nový _____ .

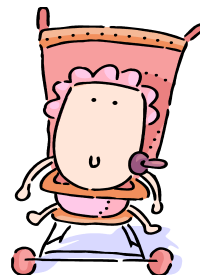
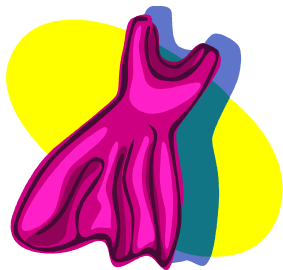
2. Dokonči oznamovacie vety:

Mačka chytá _____ . Kravička sa pasie na _____ .

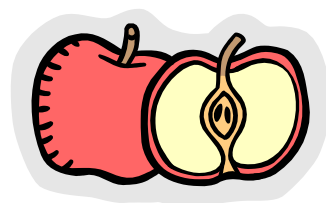
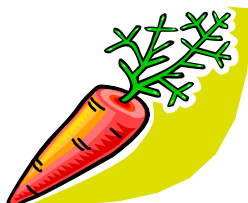
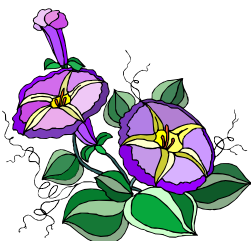
Pes má rád _____ . Husi gagocú pri _____ .

3. Napíšte oznamovacie vety. Použite v nich slová klobúk, žirafa, otec, džem. Pracujte vo dvojici:

4. Utvor čo najviac oznamovacích viet. Utvorené vety napíš a správne prečítaj:

Mamička ——— pečuje
 ——— šije
 ——— kŕmi

Záhradník ——— sadí
 ——— okopáva
 ——— oberá

OPYTOVÁK A VYKRIKOVÁK

Vykrikovák vykrikoval: „Hej!“

Opytovák sa opytoval: „Kto?“

Vykrikovák vykrikoval: „Ty!“

Opytovák sa opytoval: „Ja?“

Vykrikovák vykrikoval: „Pod!“

Opytovák sa opytoval: „Kam?“

Vykrikovák vykrikoval: „Sem!“

Opytovák sa opytoval: „Prečo?“

Vykrikovák vykrikoval: „Lebo!“

Opytovák sa opytoval: „Musím?“

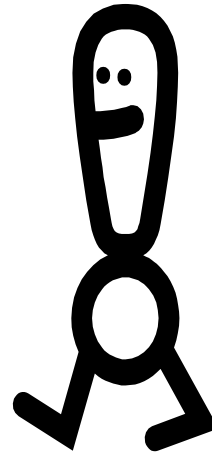
Vykrikovák vykrikoval: „Iste!“

Z Opytováka sa stal otáznik

a z Vykrikováka výkričník.

Prečo?

Lebo!

1. Zmeň opytovacie vety na oznamovacie a napíš ich. Porovnaj melódie viet vpravo a vľavo:

Čo ti mám napísať?

Stretli ste sa?

Kto nám píše?

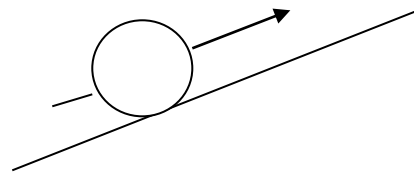
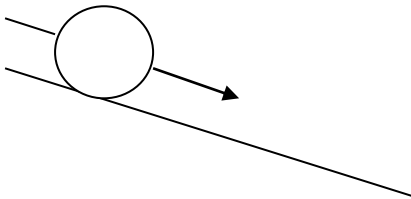
Napísala si babičke?

Kde sa kupujú známky?

Máte pre mňa list?

Ako sa píše adresa?

Dostal si pohľadnicu?

2. Dokonči rozkazovacie vety:

Pod' _____ ! Prines _____ ! Umy _____ !

Vypni _____ ! Prestaň _____ ! Uprac _____ !

PL č. 4

UNAVENÁ ELEKTRIČKA

Bol horúci letný deň a stará električka Emília sa pomaly vliekla hore strmým kopcom na sídlisko.

„Ef, ef, toto je ale ťažká práca!“ dychčala električka. Obyčajne chodievala hore do kopca rýchlejšie, jej kolesá klopkali najväčšou rýchlosťou. Ale dnes bolo strašne horúco. Cestujúcich bolo veľa a zdalo sa, že aj kopec je strmší.

„Musím si, ef, oddýchnuť,“ zadychčala električka Emília. „Som taká, ef, prepracovaná. Ale o chvíľu, ef, už budem v poriadku.“

Električka Emília spomalila a na kopci zastala. Bola úplne vyčerpaná.

„No ale toto! Čo sa robí?“ začudovala sa sprievodkyňa Erika. Utrela si pot z čela a skontrolovala čas. Všetci cestujúci nakúkali cez okná. „Čo sa robí?“ spýtali sa všetci naraz. Len sprievodkyňa Erika vedela, že električka Emília je už stará.

Nakresli si električku Emíliu a sprievodkyňu Eriku:

PL č. 5

AKÉ ČUDESÁ!
Kde sa vzali, tam sa vzali,
do knižky sa vktúľali.

Aké čudesá!
Z auta kolesá?
Obruč zo súdočka,
či prsteň bez očka?

(Elena Štefanovičová)

1. Uhádnite a zapíšte, o ktorých písmenách je táto básnička:

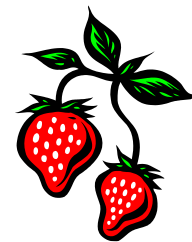
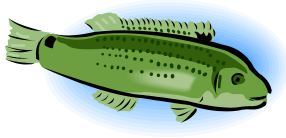
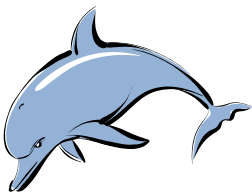
2. Odpíšte slová: **auto, koleso**:

3. Napíšte slová: **okolo, straka, robota, mrkva**. Dajte pozor, aby v nich písmená **O, a**, nevyzerali podobne:

4. Opakujte riekanku. Vypíšte prvé písmená zo slov: **A**beceda skáče, jedla by **K**oláče.
Koláče nemáme a chleba **N**edáme. (Adolf Peter Záturecký)

5. Pracujte vo dvojici. Každý nech povie tri písmená z abecedy, ktoré ten druhý zapíše:

6. Pomenuj obrázky, slová napíš a usporiadaj ich podľa abecedy:

7. Napíšte diktované slová. Zapište ako písmeno každú počutú hlásku. Nevynechajte v slove ani jedno písmeno:

8. Zasmejme sa na záver:

Ktoré písmeno je najpevnejšie? Malé m, lebo stojí na troch nohách.

PL č. 6

1. Prepíšte písmená abecedy:

E d G f k L N o r

S U V ž ä W j T í

Zoradte ich správne podľa abecedy:

2. Vyslovte dvojice slov a povedzte, ktorými hláskami (slabikami) sa odlišujú:

cisár – pisár svet – kvet vojaci – pajáci po zuby – zazubí

Vymyslite ďalšie dvojice slov, ktoré sa odlišujú jednou hláskou, alebo slabikou. Pracujte vo dvojici.

3. Prepíšte slová: auto, Erika, jež, čaj, televízor, hus, les, mama, kabát,

v abecednom poradí, podľa začiatočných písmen:

4. Zahrajte sa na básnikov a dokončite verše J. Smreka:

Sladko spí si sedmospáč.

Šuchta – buchta, šušušu

Slnko svieti, vstávať ráč!

pošuškám ti do ušú.

Sedmospáč je Samko,

Tu na tomto ušku

5. Napíšte mená 5 spolužiakov. Priezviská usporiadajte podľa abecedy. Pracujte vo dvojici.

6. Do príbehu o psovi a zlodejovi doplňte písmená tak, ako za sebou nasledujú v abecede:

ZLODEJ A PES

V meste _ _ na ulici _ _ býval pán _ _ . Mal múdreho psa _ _ , ktorý sa narodil na ostrove _ _ . Bol to veľmi šikovný pes. Predtým patrilo detektívovi _ _ . Ale detektív sa oženil so slečnou _ _ z mesta _ _ a psa musel predať. Jedného rána

pes počul, ako zvolal sused _ o _ o _ a _ : „ _ !
Stratil sa mi _ _ _ _!“ Múdry pes sa pustil hneď do stopovania. Presnoril
celé mesto a na ulici _ vo vile _ našiel istého _ _ . A to bol hľadaný zlodej _ .
A viete, čo mal vo vrecku? Šesť prstov. Päť svojich a jeden ukradnutý.
(Daniel Hevier)

PL č.7

ABECEDA A JEJ DETI

Matka menom Abeceda
ako maku dobrých detí má.
Celý život v škole sedia,
nič iné ich nezaujíma.
Tak ich v škole nezarmúťte,
keď príde ten okamih.
Už sa tešia na stretnutie,
bežia z rozprávkových kníh.
Prvé štyri: A, B, C, D,
každé rýchle auto vedie.
Kričí na nich E, F, G, H,
v zákrute sa nepredbieha!
A za nimi CH, I, J, K,
spod kolies vám blato strieka!
Dohonil ich L, M, N, O,

hneď zapísal si ich meno.

Hnevá sa aj P, R, S, T,
že im prekážajú v ceste.

Vzadu kričí U, V, X, Y i Z:

„Ved' ste urobili kiks
veľký ako svet!“

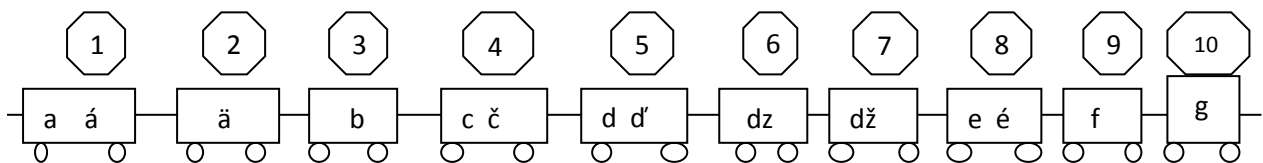
PL č. 8

1. Prepíšte veľké tlačené písmená, z básne Abeceda a jej deti, v správnom poradí:

2. Vymyslite a napíšte aspoň 1 slovo, ktoré sa začína, alebo obsahuje tieto písmená. Pracujte vo dvojici:

3. Hovorte čo najviac slov, ktoré sa začínajú na tieto písmená.

Písmená napíšte:

Do ktorého vagóna zatriedite slová?

báseň _____ guma _____ bryndza _____ päť _____ d'atelina _____ dom _____ čaj _____

džem _____ diéta _____ flauta _____ elektrina _____ auto _____ gitara _____ odznak _____

4. K písmenám abecedy prirad'te slová podľa vzoru:

auto, ceruzka, džbán, dážd', električka, fazuľa, guma, buk, cibuľa,
dym, dvor, čítanka, čln, bájka

a – auto, b - _____, c - _____,

č - _____,

d - _____, dž - _____,

e - _____, f - _____, g - _____,

5. Vymyslite slová na písmená **m**, **n**, **o**, **p**, **r**, **š** a použite ich vo vetách. Pracujte vo dvojici:

6. Pomenuj obrázky, slová napíš podľa abecedy:

PL č.9

K V A P Ô Č K Y

Krista Bendová

Leje lejak lejavý
na strechy aj na hlavy,
leje lejak, lejačisko
na škôlku i na ihrisko.

Hustý dáždik šuští v húšti
to, čo nikto nerozlúšti.
Je to strašne mokrá reč,
každý radšej beží preč.

Kto však hľadá do daždička,
vidí kvapky – lesklé sklíčka.

Kam tie kvapky letia, kam?

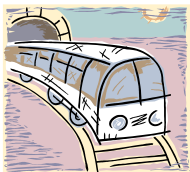
Nech sa každý pozrie sám.

PL č. 10

1. Rozdeľ slová a prečítaj:

SOKOL VLK SLIMÁK ŠÁLKA ŠLABIKÁR TRAKTOR VLAK

Pomenovania obrázkov zapíš tlačným písmom do políčok a písaným do riadkov:

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Urči poradie podľa abecedy:

2. Vymyslite priezviská, ktoré sa začínajú vyznačeným veľkým písmenom.

	Andrea B
	Emil D

Označte číslami od 1 do 6 podľa abecedy. Pracujte vo dvojici:

3. Doplňte vhodné písmená a slová napíšte v abecednom poradí:

- abľko -ruška -erešňa -úka -aráž -olotoč -uto -ukor -em

-alúpka -anán -ymna -aj

4. Vyhľadajte v čítanke po 5 slov, pod písmenami A, C, M, S, U. Pracujte vo dvojici:

A _____

C _____

M _____

S _____

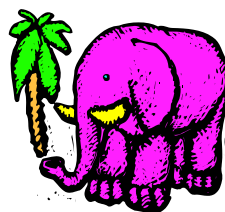
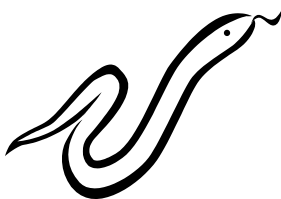
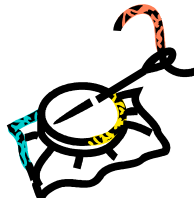
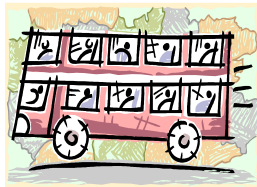
U _____

5. Pomenujte obrázky a usporiadajte ich podľa abecedy. Vymyslite na ne zaujímavé vety:

PL č. 11

1. Obrázky pomenujte. Slová usporiadajte podľa abecedy:

2. Napíšte 5 slov s **i** alebo **y**. V Pravidlách slovenského pravopisu si čo najrýchlejšie overte, či ste slová napísali správne. Pracujte vo dvojici.

3. Usporiadajte slová podľa abecedy:

sever – sedem – sestra – sekať – sedlo – seno

4. Viete vysvetliť, čo znamenajú slová **želé, žabykláč, živica, žalúzia, žúr, žinčica**? Slová usporiadajte podľa abecedy a vyhľadajte v Krátkom slovníku slovenského jazyka. Pracujte vo dvojici.

5. Vypíšte názvy slovenských miest a obcí podľa abecedy:

Čáry – máry od **Ábelovej** až po **Župkov**

Na Slovensku je veľa obcí so žartovnými menami. Napríklad **Machulince, Potvorice, Neverice, Rozvadze**. Niektoré sa volajú podľa zvierat – **Kocurice, Ovčie, Diviaky, Hadovce, Kobyly, Komárany**, iné podľa rastlín – **Makov, Podbiel, Ružindol, Vrbové, Višňové, Orešany**. Máme aj **Kuchyňu, Rožkovany, Egreš, Figu, Varín, Papču, Nedožery,**

Papín. Skúsite za týždeň prejsť **Pondelok, Dunajskú Stredu, Spišský Štvrtok, Rimavskú Sobotu, Sobôtku, Sobotište a Nedelište?**

(Štefan Moravčík)

PL č.12

Ľudové riekanky

Keby dali, čo sú dlžní,
kúpil by si žlté čižmy,
žlté čižmy s ostrohami,
boli by mi za kozami.

Prší, prší, prší, dážd',
ktože bude kozy pást'?
Príde Janko z Oravy,
nakosí im otavy.

Vyhnať som ovce na pašu,
zobral mi vlčko najkrajšiu.
Ej, vlčko, vlčko, vráť mi ju,
lebo ma za ňu zabijú.

Pásol by ja kozy,
ale ma to mrzí,
že každá kozička
hore chvostík drží.

Ide koza rohatá,

(Nakresli, ako sa deti hrajú pod vrbou)

schovajme sa za vráta,

za vrátami stojí vrbá,

pod ňou sa hrá detí hrbá,

je tam veľký zhon,

ty musíš ísť von.

PL č. 13

1. Podčiarknite slová so slabičným **r, f, l, í** a zreteľne ich vyslovte:

Vrta vrták do dreva,

triesky z dreva vyberá.

Každý vrt je mu hlt,

každý hlt je mu vrt. (Ondrej Nagaj)

2. Slová sřkať, vřkať, křkať, břkať, fřkať zaujímavo znejú. Doplňte ich do viet. Pracujte vo dvojici:

Sliepky po dvore splašene _____ .

Kone ťahajú plný voz do kopca a hlasno _____ .

Janko _____ teplú polievku.

Holuby sedia na rímse a neúnavne _____ .

Počas teplých letných večerov žaby v močiari _____ .

3. Jeden a viac

Jedna vlna – viac _____

Jedna srna – viac _____

Jedna blcha – viac _____

Jedno srdce – viac _____

Jedna vřba – viac _____

Veľký a malý

veľký vlk a malý _____

vysoký vrch a nízky _____

vysoký stĺp a nízky _____

dlhý krk a krátky _____

dlhý chl p a krátky _____

4. Čo mal na mysli človek, ktorý povedal:

Vyzeráš ako **hřba** nešťastia.

Sediš ako v **krčme**.

Mám toho po **krk**.

V mojom dome je **mľkvo**.

Len tak sa **potľkam** mestom.

5. Aké slovo chýba vo vetách? Pracujte vo dvojici:

O nechápavých ľuďoch hovoríme, že majú _____ vedenie.

O zlodejoch sa vraví, že majú _____ prsty.

Ten, kto sa nudí, má _____ chvíľu.

O sklamanom človeku sa hovorí, že odišiel s _____ nosom.

6. Prepíš vety a slová so slabikotvornými r, f, l, í podčiarkni farebne:

Popŕhlená koža páli. _____

Tam je hrba ťtrku. _____

Pichol som si tŕň. _____

Malé vĺča zablúdilo. _____

Pod vŕbami je chládok. _____

Starú mamu bolí v kĺboch. _____

Vidím na vŕšku lúku. _____